

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 3Co/12/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1622200096
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Patricia Skotnická
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2024:1622200096.2

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Patricie Skotnickej a členov JUDr. Romana Bolebrucha a JUDr. Miroslavy Saxovej v spore žalobcu: X. O. S. T., Q. K. XX, D., zastúpeného advokátkou K. K. N., J. W. X/A, D., proti žalovanému: I. O. I..W..V., X.Č.: XX XXX XXX, C. XX, K., zastúpeného N. O. N. O. J., I..W..V., X.Č.: XX XXX XXX, H. XX, T., o nahradenie prejavu vôle, na odvolanie žalovaného proti rozsudku pre zmeškanie Okresného súdu Malacky zo dňa 28.09.2022, č.l. 31C/5/2022-54, takto

rozhodol:

Odvolací súd odvolanie žalovaného o d m i e t a.

Žalobcovi priznáva proti žalovanému plný nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie rozsudkom pre zmeškanie zo dňa 28.09.2022, č.k. 31C/5/2022-54, uložil žalovanému ako predávajúcemu povinnosť uzatvoriť so žalobcom ako kupujúcim kúpnu zmluvu o prevode nehnuteľnosti v znení tvoriacom výrokovú časť rozsudku (výrok I.) a priznal žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, o ktorých výške rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí (výrok II.).

2. V odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, že žalobca sa žalobou zo dňa 14.01.2022 domáhal nahradenia prejavu vôle žalovaného s uzatvorením kúpnej zmluvy uvedenej vo výrokovej časti rozhodnutia. Dôvodil, že je podielovým spoluvlastníkom nehnuteľnosti zapísanej na liste vlastníctva č. XXXX, pre k.ú. N. Š., parcela E., parcelné č. XXXX/XX, o výmere 9.991 m², druh pozemku orná pôda (ďalej len „nehuteľnosť č. 1“), v podiele 1/2 a podielovým spoluvlastníkom nehnuteľnosti zapísanej na liste vlastníctva č. XXXX, pre k.ú. N. Š., parcela EKN, parcelné č. XXXX/XX, o výmere 1.971 m², druh pozemku ostatná plocha (ďalej len „nehuteľnosť č. 2“), v podiele 12/396. Žalovaný ako kupujúci uzatvoril dňa 24.03.2020 s pani K. F., ako predávajúcou, kúpnu zmluvu, ktorej predmetom bol prevod vlastníckeho práva k spoluvlastníckemu podielu o veľkosti 1/4 na nehnuteľnosti č. 1 a k spoluvlastníckemu podielu o veľkosti 1/66 na nehnuteľnosti č. 2 za kúpnu cenu 760 eur (ďalej len „kúpna zmluva“). Vzhľadom na to, že pôvodná spoluvlastníčka nehnuteľností a predávajúca v jednej osobe, pani K. F., žalobcovi neponúkla svoj spoluvlastnícky podiel za účelom jeho kúpy, porušila jeho zákonné predkupné právo, v dôsledku čoho sa žalobca voči žalovanému ako nadobúdateľovi tohto podielu domáhal listom zo dňa 14.12.2021, aby mu v lehote do 15 dní odo dňa jeho doručenia ponúkol predaný spoluvlastnícky podiel na oboch nehnuteľnostiach na kúpu za rovnakých podmienok, ako ho nadobudol, pripojac i štyri vyhotovenia kúpnej zmluvy; na predmetný list, ktorý bol žalovanému doručený dňa 20.12.2021, tento nereagoval.

3. Žalovaný na výzvu konajúceho súdu zo dňa 16.03.2022 ostal pasívny a k žalobe a jej prílohám sa nevyjadril.

4. Súd prvej inštancie nariadil pojednávanie na deň 28.09.2022, na ktoré sa ustanovil žalobca a jeho právny zástupca; nedostavil sa žalovaný, pričom svoju neúčasť písomne neospravedlnil a ani nepožiadaval o odročenie predmetného pojednávania. Keďže po jeho otvorení navrhol právny zástupca žalobcu rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie žalovaného, konajúci súd skúmal splnenie podmienok pre jeho vydanie v zmysle § 274 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“).

5. Súd prvej inštancie uviedol, že predmetom sporu bolo nahradenie prejavu vôle žalovaného s uzatvorením kúpnej zmluvy. Rozsudky ukladajúce vyhlásenie vôle sú typicky rozsudky ukladajúce povinnosť uzatvoriť nejakú zmluvu, či uskutočniť iný právny úkon, a preto má správna formulácia petitu znieť na uloženie povinnosti žalovaného uzavrieť kúpnu zmluvu určitého znenia; len čo rozsudok, ktorý ukladá povinnosť uzavrieť určitú zmluvu, nadobudne právoplatnosť, právny úkon (zmluva) sa považuje za dovŕšený (zmluva za uzatvorenú). Na uvedenom základe súd prvej inštancie konštatoval, že predmetom sporu bola žaloba podľa § 137 písm. a) C.s.p. V ďalšom uviedol, že žalovaný bol riadne písomne predvolaný na súdne pojednávanie konané dňa 28.09.2022 a poučený o následku nedostavenia sa, vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie. Žalovaný sa na predmetné pojednávanie neodstaval, svoju neúčasť neospravedlnil včas a vážnymi okolnosťami, pričom zástupca žalobcu navrhol vydanie rozsudku pre zmeškanie. Na uvedenom základe, za súčasnej aplikácie § 274, § 275, § 276, § 277 ods. 1 až ods. 3 C.s.p., dospel súd prvej inštancie k záveru o splnení zákonných predpokladov na vydanie kontumačného rozsudku; jeho skutkovým základom bol žalobcom tvrdený skutkový stav.

6. Súd prvej inštancie rozhodol o náhrade trov konania podľa § 255 ods. 1, ods. 2 v spojení s § 262 ods. 1 C.s.p. tak, že žalobcovi, ktorý mal úspech, priznal proti žalovanému plný nárok na náhradu trov konania, o výške ktorej rozhodne v zmysle § 262 ods. 2 C.s.p. po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.

7. Proti rozsudku pre zmeškanie súdu prvej inštancie podal odvolanie žalovaný spolu s návrhom na odpustenie zmeškania lehoty na jeho podanie. Dôvodil, že na jeho strane existuje ospravedlniteľný dôvod v zmysle § 122 C.s.p., za ktorý považoval nevedomosť o podanej žalobe v dôsledku ľudskej chyby na strane jeho zamestnancov. O prebiehajúcom súdnom konaní, ako i o vydaní kontumačného rozsudku, ktorý objavil vo svojej elektronickej schránke, sa dozvedel dňa 08.03.2023 vo večerných hodinách, informujúc ihneď svojho právneho zástupcu. Bolo to pre neho šokujúce, keďže so žalobcom vzájomne komunikovali, okrem iného žalovaný reagoval na jeho výzvu na uzatvorenie kúpnych zmlúv k nehnuteľnostiam, a to listom zo dňa 17.02.2022.

8. Žalovaný považoval napadnutý rozsudok za nesprávny z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b) a h) C.s.p. Zdôraznil, že vydanie kontumačného rozsudku bolo na uvážení a v plnej kompetencii konajúceho súdu, ktorý na strane druhej však bol povinný skúmať, či žalobcom tvrdený skutkový stav je nesporný a prihliadať i na všetky ostatné skutočnosti kladené mu zákonom. V tomto smere dal do pozornosti rozhodnutie Vrchného súdu v Prahe, sp. zn. 4Cmo 421/94, v zmysle ktorého medzi predpoklady na vydanie rozsudku pre zmeškanie patrí aj posúdenie opodstatnenosti žalobcovho nároku z hľadiska hmotného práva, keď v tomto smere súd vychádza z dôkazov obsiahnutých v spise. Z toho potom vyplýva, že len zmeškanie (zrejme z pojednávania - pozn. odvolacieho súdu) zo strany žalovaného nemôže vyústiť do jeho procesného neúspechu v konaní vo veci samej. Uvedené napokon vyjadril i Ústavný súd Slovenskej republiky v rozhodnutí vo veci sp. zn. I. ÚS 233/2019, v ktorom uviedol, že návrh na vydanie rozsudku pre zmeškanie a splnenie ďalších zákonných podmienok podľa § 274 C.s.p. treba posudzovať vždy podľa okolností prejednávanej veci; lipnutím len na jeho formálnych znakoch by mohlo dôjsť k porušeniu práva na spravodlivý proces. Zároveň, v zmysle príslušných zásad civilného konania, ako i ustanovení civilného sporového kódexu súd nemôže prikrčiť k vydaniu kontumačného rozsudku, ak existujú dôvody na odmietnutie žaloby, resp. zastavenie konania. Uvedené expressis verbis vyplýva z ustanovenia § 172 ods. 2 C.s.p., ktoré možno analogicky aplikovať i na prípady rozsudku v zmysle § 274 C.s.p.

9. Žalovaný ďalej uviedol, že so žalobcom dlhé roky komunikovali o rozdelení nehnuteľnosti a tento preto vedel o uzatvorení dvoch kúpnych zmlúv, nakoľko ho kontaktovali i predchádzajúci spoluvlastníci podielov na nehnuteľnostiach; žalobca sa pritom sám rozhodol predkupné právo neuplatniť. So zreteľom na tieto skutočnosti, keď žalobca preukázateľne vedel o predaji nehnuteľností, nemohlo dôjsť k porušeniu jeho zákonného predkupného práva, ktorá skutočnosť by ho oprávňovala k podaniu žaloby;

žalobca si tak na súde uplatnil domnelý a neexistujúci nárok, a preto podľa mienky žalovaného nedisponoval aktívnou vecnou legitimáciou v spore. Navyiac, i samotné podanie žaloby nieslo známky zneužitia subjektívnych práv, keďže po dlhodobej vzájomnej komunikácii dal práve na podnet žalobcu vypracovať geometrický plán a návrh dohody o rozdelení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva nehnuteľností, ku ktorej uzatvoreniu však z dôvodov na strane žalobcu napokon nedošlo. Vzhľadom na to, že so žalobcom riešili rozdelenie pozemkov viac ako dva roky, nikdy by ho nenapadlo, že súbežne s rokovaniaми podá na súd úplne protichodný návrh; konanie žalobcu preto podľa mienky žalovaného nemohlo požívať ochranu v zmysle § 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“), keďže hrubo porušovalo dobré mravy. Záverom zopakoval, že sa k žalobe nevyjadril v dôsledku ľudského pochybenia, pričom sa „skutočne dozvedel o prebiehajúcom súdnom konaní až na základe plomby vyznačenej na liste vlastníctva a na základe doručeného poštového poukazu žalobcu“.

10. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného nepovažoval ním uvádzané skutočnosti za ospravedliteľný dôvod na odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania, ktorý napokon zákon ani bližšie nekonkretizuje; ľudské pochybenie na strane zamestnancov žalovaného však povahu ospravedliteľného dôvodu nepredstavuje. Okrem toho musela by byť kumulatívne splnená i druhá podmienka, a to, že zmeškanie lehoty malo za následok vylúčenie žalovaného z úkonu. V danom prípade však zákon neprípúšťa možnosť podať proti rozsudku pre zmeškanie odvolanie, okrem prípadu, keď neboli splnené podmienky na jeho vydanie; tieto žalovaný však nenamietal, keďže odvolanie zdôvodnil dôvodmi podľa § 365 ods. 1 písm. b) a h) C.s.p. Pokiaľ žalovaný v odseku 12. odvolania poukazoval na úvahu súdu, či rozhodne rozsudkom pre zmeškanie alebo bude v konaní pokračovať, opisoval situáciu v písomnom štádiu konania, a nie vo fáze pojednávania, v ktorej už súd na návrh žalobcu, za splnenia ostatných podmienok, má povinnosť žalobe vyhovieť vydaním kontumačného rozsudku. Nedôvodný bol pritom i poukaz žalovaného na rozhodnutie Vrchného súdu v Prahe vo veci sp. zn. 4Cmo 421/94, vychádzajúce už z neúčinného ustanovenia § 153 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku, v ktorom prípade neboli splnené podmienky na vydanie kontumačného rozsudku, nakoľko žalovaný nebol poučený o následkoch nedostavenia sa na prvé pojednávanie o veci, čo nebol tento prípad. Napokon i citovaná časť rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky vytrhol žalovaný z kontextu; žalovaný sa totiž nielenže nevyjadril k žalobnému návrhu, ale ani neustanovil na vytyčené súdne pojednávanie, a teda riadne neprejavil svoj záujem aktívne participovať na prebiehajúcom konaní. Jeho správanie tak odporovalo zásade „vigilantibus iura scripta sunt“. Žalobca zdôraznil, že konajúci súd žalovanému riadne doručoval všetky písomnosti, vrátane žaloby a predvolania na súdne pojednávanie. Pokiaľ by žalovaný aktívne hájil svoje práva, mohol sa k žalobe vyjadriť, resp. predniesť svoj postoj priamo na súdnom pojednávaní. Žalovaný pritom mohol očakávať, že sa obráti so svojim nárokom na súd, keďže vo výzve na uzatvorenie kúpnych zmlúv ho na túto alternatívu upozornil.

11. Žalobca sa vyjadril i ku skutkovým okolnostiam veci samej, na ktoré poukazoval v odvolaní žalovaný. Poprel pritom, že by ho predchádzajúci spoluvlastníci nehnuteľností kontaktovali vo veci uplatnenia predkupného práva, ktoré musí spĺňať písomnú formu a obsahovať všetky podmienky, za ktorých má dôjsť k predaju. Žalovaný nepredložil v tomto smere žiaden dôkaz a zároveň nepreukázal, že by dal nepochybne najavo svoj súhlas so scudzením nehnuteľností. Nedôvodne pritom poukazoval na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky, ktoré na skutkový stav prejednávanej veci nedopadalo; medzi spoluvlastníkmi nehnuteľností totiž nedošlo k žiadnej dohode o predaji ich spoluvlastníckych podielov žalovanému.

12. Žalobca nesúhlasil ani s námietkou žalovaného o jeho konaní v rozpore s dobrými mravmi. V situácii, keď neobdržal žiadnu ponuku na uplatnenie predkupného práva vzťahujúceho sa k spoluvlastníckeho podielu na nehnuteľnostiach a len využil svoje zákonné právo domáhať sa na súde vydania rozhodnutia, ktorým súd nahradí prejav vôle nadobúdateľa nehnuteľností, nemožno jeho konanie hodnotiť ako porušujúce dobré mravy v zmysle § 3 Občianskeho zákonníka. Na uvedenom základe žalobca navrhol, aby odvolací súd odvolanie žalovaného v zmysle § 386 písm. c) C.s.p. odmietol a priznal mu náhradu trov konania.

13. Súd prvej inštancie uznesením zo dňa 23.06.2023, č.k. 31C/5/2022-133, v spojení s opravným uznesením zo dňa 05.12.2023, č.k. 31C/5/2022-153, zamietol návrh žalovaného na odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania proti rozsudku pre zmeškanie Okresného súdu Malacky zo dňa 28.09.2022, č.k. 31C/5/2022-54. Posúdiac skutočnosti, ktorými žalovaný odôvodňoval zmeškanie lehoty na podanie opravného prostriedku, bol toho názoru, že tieto nemožno považovať za ospravedliteľný

dôvod v zmysle § 122 C.s.p.; tieto totiž z hľadiska ich povahy, (ne)predvídateľnosti, závažnosti alebo rozsahu nespĺnili aspekt ospravedlniteľnosti. Podľa mienky konajúceho súdu žalovanému nič nebránilo v tom, aby si skontroloval dátovú schránku a následne podal v zákonnej lehote odvolanie proti kontumačnému rozsudku. Zároveň jeho návrh neobsahoval skutočnosti osvedčujúce, že svoj návrh podal včas. Predmetné uznesenie súdu prvej inštancie nadobudlo právoplatnosť.

14. Odvolací súd prejednal odvolanie žalovaného bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 C.s.p. a dospel k záveru, že jeho odvolanie je potrebné odmietnuť.

15. Podľa § 121 ods. 1, ods. 2 C.s.p., lehota podľa tohto zákona môže byť určená podľa hodín, dní, týždňov, mesiacov a rokov. Do plynutia lehoty určenej podľa dní sa nezapočítava deň, keď nastala skutočnosť určujúca začiatok lehoty.

16. Podľa § 121 ods. 4 C.s.p., ak koniec lehoty pripadne na sobotu alebo deň pracovného pokoja, je posledným dňom lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň.

17. Podľa § 121 ods. 5 C.s.p., lehota je zachovaná, ak sa v posledný deň lehoty urobí úkon na súde alebo sa podanie odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť; to platí aj vtedy, ak je podanie urobené elektronickými prostriedkami doručené súdu mimo pracovného času.

18. Podľa § 122 C.s.p., súd odpustí zmeškanie lehoty, ak ju strana, zástupca alebo procesný opatrovník zmeškal z ospravedlniteľného dôvodu a bol preto vylúčený z úkonu, ktorý mu patrí. Návrh treba podať do 15 dní po odpadnutí prekážky a treba s ním spojiť i zmeškaný úkon.

19. Podľa § 362 ods. 1 veta prvá C.s.p., odvolanie sa podáva v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje.

20. Podľa § 362 ods. 2 C.s.p., odvolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom súde.

21. Podľa § 386 písm. a) C.s.p., odvolací súd odmietne odvolanie, ak bolo podané oneskorene.

22. Pred posudzovaním vecnej stránky podaného odvolania žalovaného pristúpil odvolací súd k skúmaniu splnenia podmienok jeho prípustnosti, ku ktorým patrí aj včasnosť jeho podania. V civilnom sporovom konaní platí, že lehota na odvolanie je zachovaná, ak odvolanie bolo podané do 15 dní odo dňa doručenia rozhodnutia, pričom keďže ide o lehotu procesnoprávnou, stačí, aby sa v posledný deň tejto lehoty urobil úkon na súde alebo aby sa odvolanie odovzdalo orgánu, ktorý má povinnosť doručiť ho súdu.

23. V danej veci doručoval súd prvej inštancie napadnutý rozsudok pre zmeškanie žalovanému do jeho elektronickej schránky, pričom tento si ho neprevzal v odbernej lehote. Zásilka sa potom v zmysle § 32 ods. 5 písm. b) bod 1 zákona č. 305/2013 Z.z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) považovala za doručení márnym uplynutím úložnej lehoty dňa 16.12.2022. V dôsledku toho začala počnúc nasledujúcim dňom žalovanému plynúť zákonom stanovená lehota na podanie odvolania; jej posledný deň pripadol na 02.01.2023. Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že žalovaný podal odvolanie, súčasťou ktorého bol i návrh na odpustenie zmeškania lehoty na jeho podanie, dňa 09.03.2023, t.j. po uplynutí zákonom stanovenej 15-dňovej lehoty na jeho podanie. O návrhu žalovaného na odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania rozhodol súd prvej inštancie uznesením zo dňa 23.06.2023, č.k. 31C/5/2022-133, v spojení s opravným uznesením zo dňa 05.12.2023, č.k. 31C/5/2022-153, tak, že predmetný návrh žalovaného zamietol; predmetné uznesenie nadobudlo právoplatnosť.

24. So zreteľom na uvedené, keď súd prvej inštancie zamietol návrh žalovaného na odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania, je nutné konštatovať, že žalovaný napadol kontumačný rozsudok odvolaním podaným po uplynutí zákonnej 15- dňovej lehoty; za tejto situácie neostalo odvolaciemu súdu iné, ako jeho odvolanie podľa § 386 písm. a) C.s.p. ako oneskorene podané odmietnuť, bez toho, aby sa zaoberal opodstatnenosťou jeho námietok v ňom uvedených.

25. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p. a § 262 ods. 1 C.s.p., vychádzajúc pritom zo zásady úspechu v odvolacom konaní. Odvolací súd odvolanie žalovaného ako oneskorene podané odmietol, čo malo za následok jeho neúspech a úspech žalobcu z procesného hľadiska. Preto odvolací súd úspešnému žalobcovi priznal proti žalovanému, ktorý úspech nemal, plný nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

26. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).